

Datum van inontvangstneming : 11/06/2013

Zaak C-250/13

Samenvatting van een verzoek om een prejudiciële beslissing overeenkomstig artikel 98, lid 1, van het Reglement voor de procesvoering van het Hof van Justitie

Datum van indiening:

7 mei 2013

Verwijzende rechter:

Finanzgericht Baden-Württemberg (Duitsland)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

18 april 2013

Verzoekende partij:

Birgit Wagener

Verwerende partij:

Bundesagentur für Arbeit – Familienkasse Villingen-Schwenningen

Voorwerp van de procedure in het hoofdgeding

Unierechtelijke grondslag voor de omrekening van Zwitserse Familienzulagen (gezinsbijslagen) van Zwitserse frank naar euro in het kader van de verlening van Differentzkindergeld [kindergeld ten belope van het verschil tussen de Duitse en de Zwitserse kinderbijslag] – In aanmerking te nemen datum voor omrekening

Voorwerp en rechtsgrondslag van het verzoek om een prejudiciële beslissing

Uitlegging van het Unierecht, artikel 267 VWEU

Prejudiciële vragen

- 1) Moet in omstandigheden zoals die in het hoofdgeding, waarin een Duitse kas voor gezinsbijslagen op 17 oktober 2012 op grond van artikel 10, lid 1, sub a, van verordening (EEG) nr. 574/72 voor de periode van oktober 2006

tot en met november 2011 kinderbijslag ten belope van het verschil met de gezinsbijslagen van de Zwitserse Bondsstaat heeft toegekend en (door verrekening) uitbetaald, de omrekening van de Zwitserse gezinsbijslagen van Zwitserse frank naar euro gebeuren overeenkomstig artikel 107, lid 1, van verordening (EEG) nr. 574/72, artikel 107, lid 6, van verordening (EEG) nr. 574/72 of artikel 90 van verordening (EG) nr. 987/2009 juncto besluit nr. H3 van 15 oktober 2009 betreffende de in aanmerking te nemen datum voor het bepalen van de omrekeningskoersen als bedoeld in artikel 90 van verordening (EG) nr. 987/2009 (PB C 106, blz. 56)?

- 2) Indien het antwoord op de eerste vraag luidt dat de omrekening geheel of gedeeltelijk moet gebeuren overeenkomstig artikel 107, lid 6, van verordening (EEG) nr. 574/72: is in de in de eerste vraag genoemde omstandigheden voor de omrekening bepalend wanneer de te verrekenen buitenlandse bijslag is betaald of is van belang wanneer de binnenlandse bijslag, waarmee de buitenlandse bijslag wordt verrekend, wordt betaald?
- 3) Indien het antwoord op de eerste vraag luidt dat de omrekening geheel of gedeeltelijk moet gebeuren overeenkomstig artikel 107, lid 1, van verordening (EEG) nr. 574/72: hoe moet in omstandigheden zoals die in het hoofdgeding de referentieperiode krachtens artikel 107, leden 2 en 4, van verordening (EEG) nr. 574/72 worden vastgesteld? Is het voor de omrekening van belang wanneer het Zwitserse verantwoordelijke orgaan de te verrekenen gezinsbijslagen heeft toegekend of uitbetaald?
- 4) Indien het antwoord op de eerste vraag luidt dat de omrekening geheel of gedeeltelijk moet gebeuren overeenkomstig artikel 90 van verordening (EG) nr. 987/2009 juncto besluit nr. H3 van 15 oktober 2009: op grond van welke bepaling (punt 2, punt 3, sub a, of punt 3, sub b) van besluit nr. H3 van 15 oktober en op welke wijze moeten de gezinsbijslagen worden omgerekend indien naar nationaal recht op zich geen binnenlandse gezinsbijslagen worden toegekend (§ 65, lid 1, punt 2, EStG) en deze enkel op grond van het Unierecht worden toegekend? Is het voor de omrekening van belang wanneer het Zwitserse verantwoordelijke orgaan de te verrekenen gezinsbijslagen heeft toegekend of uitbetaald?

Aangevoerde bepalingen van internationaal recht

Overeenkomst tussen de Europese Gemeenschap en haar lidstaten, enerzijds, en de Zwitserse Bondsstaat, anderzijds, over het vrije verkeer van personen, ondertekend te Luxemburg op 21 juni 1999 (PB 2002, L 114, blz. 6) (hierna: „overeenkomst over het vrije verkeer van personen”).

Aangevoerde bepalingen van Unierecht

Verordening (EEG) nr. 1408/71 van de Raad van 14 juni 1971 betreffende de toepassing van de socialezekerheidsregelingen op werknemers en zelfstandigen, alsmede op hun gezinsleden, die zich binnen de Gemeenschap verplaatsen (PB L 149, blz. 2; geconsolideerde versie – PB nr. L 28 van 30. 1. 1997, blz. 1).

Verordening (EEG) nr. 574/72 van de Raad van 21 maart 1972 tot vaststelling van de wijze van toepassing van verordening (EEG) nr. 1408/71, betreffende de toepassing van de sociale zekerheidsregelingen op loontrekkenden en hun gezinnen, die zich binnen de Gemeenschap verplaatsen (PB L 74, blz. 1; geconsolideerde versie – PB 1997, L 28, blz. 1), in het bijzonder artikel 107, lid 6, en artikel 107, lid 1 juncto artikel 107, leden 2 en 4

Verordening (EG) nr. 883/2004 van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2004 betreffende de coördinatie van de socialezekerheidsstelsels (PB L 166, blz. 1)

Verordening (EG) nr. 987/2009 van het Europees Parlement en de Raad van 16 september 2009 tot vaststelling van de wijze van toepassing van verordening (EG) nr. 883/2004 betreffende de coördinatie van de socialezekerheidsstelsels (PB L 284, blz. 1), in het bijzonder artikel 90

Besluit nr. H3 van 15 oktober 2009 betreffende de in aanmerking te nemen datum voor het bepalen van de omrekeningskoersen als bedoeld in artikel 90 van verordening (EG) nr. 987/2009 van het Europees Parlement en de Raad (PB 2010, C 106, blz. 56), in het bijzonder punt 2, punt 3, sub a, respectievelijk punt 3, sub b

Besluit nr. 1/2012 van het Gemengd Comité dat is opgericht bij de Overeenkomst tussen de Europese Gemeenschap en haar lidstaten, enerzijds, en de Zwitserse Bondsstaat, anderzijds, over het vrije verkeer van personen van 31 maart 2012 tot vervanging van bijlage II bij die overeenkomst betreffende de coördinatie van socialezekerheidsstelsels (PB L 103 van 13.4.2012, blz. 51)

Aangevoerde bepalingen van nationaal recht

§ 65, lid 1, punt 2, Einkommensteuergesetz (EStG) [wet inkomstenbelasting]

Korte uiteenzetting van de feiten en de procedure in het hoofdgeding

- 1 Verzoekster en haar echtgenoot hebben drie kinderen, geboren in 1991, 1994 en 1999. Verzoekster werkt niet. Haar man is sinds oktober 2006 in loondienst werkzaam. In die hoedanigheid heeft hij in de periode van oktober 2006 tot en met november 2011 Zwitserse gezinsbijslagen voor zijn drie kinderen ontvangen. Daarnaast ontving hij in diezelfde periode ook de volledige Duitse kinderbijslag,

omdat hij de bevoegde Duitse instantie (Familienkasse; hierna: „FK”) niet had meegedeeld dat hij aan het werk was gegaan in Zwitserland. Toen dit deze instantie ter kennis kwam, heeft de FK het besluit tot toekenning van kinderbijslag ingetrokken en de volledige Duitse kinderbijslag van verzoeksters echtgenoot teruggevorderd.

- 2 Aangezien de FK van oordeel was dat – anders dan bepaald in § 65, lid 1, punt 2, EStG – verzoekster recht had op Differentiële kindergeld op grond van artikel 10, lid 1, sub a, van verordening nr. 574/72, heeft zij haar op haar verzoek bij besluit van 17 oktober 2012 voor de bedoelde periode voor een van de drie kinderen Differentiële kindergeld toegekend ten belope van het verschil tussen de Duitse kinderbijslag en de Zwitserse Familienzulagen (hierna: „gezinsbijslagen”). Voor de andere kinderen weigerde zij Differentiële kindergeld te verlenen, omdat volgens haar de Zwitserse gezinsbijslagen hoger waren dan de Duitse kinderbijslag.
- 3 Volgens verzoekster heeft de FK haar ten onrechte Differentiële kindergeld voor twee van haar kinderen geweigerd en voor het derde kind te weinig betaald, aangezien de berekeningen waren gebaseerd op een onjuiste wisselkoers tussen euro en Zwitserse frank. De FK heeft verzoeksters aldus gemotiveerde bezwaar verworpen. De FK is van mening dat artikel 107, leden 1 en 2, van verordening nr. 574/72 van toepassing is op de omrekening. Partijen zijn het oneens over de grondslag van de omrekening.

Voornaamste argumenten van partijen in het hoofdgeding

- 4 Verzoekster stelt dat de verordeningen nrs. 883/2004 en 987/2009 en besluit nr. H3 in de onderhavige zaak van toepassing zijn. De door de FK verdedigde rechtsopvatting geldt volgens haar dus niet langer. Genoemde bepalingen zijn ten aanzien van Zwitserland weliswaar slechts sinds 1 april 2012 van toepassing, maar de bestuurlijke beslissing is eerst na 1 april 2012 gegeven, zodat artikel 90 van verordening nr. 987/2009 en besluit nr. H3 doorslaggevend zijn voor de omrekening.
- 5 De FK betwist deze vordering. Zij wijst erop dat besluit nr. H3 ten aanzien van Zwitserland slechts van toepassing is voor uitkeringen vanaf 1 april 2012. Bovendien hangt ook volgens besluit nr. H3, namelijk punt 3, sub b, daarvan de omrekeningskoers af van de datum van de bestuurlijke beslissing.

Korte uiteenzetting van de motivering van de verwijzing

- 6 De verwijzende rechter gaat ervan uit dat verzoekster voor de litigieuze periode in beginsel in aanmerking komt voor Differentiële kindergeld op grond van artikel 10, lid 1, sub a, van verordening nr. 574/72. Bijgevolg wordt het recht op Duitse kinderbijslag slechts geschorst ten belope van het bedrag van de bijslagen die tijdens dezelfde periode voor hetzelfde gezinslid verschuldigd zijn op grond van

de nationale wetgeving van het land van tewerkstelling (in casu Zwitserland) of artikel 73 e.v. van verordening (EEG) nr. 1408/71 (zie arrest van het Hof van 14 oktober 2010, Schwemmer, C-16/09, Jurispr. blz. I-9717). Aangezien naar nationaal recht bij kinderbijslagen de voorwaarden voor het recht op uitkering afzonderlijk voor elke maand moeten worden onderzocht en vastgesteld, moeten de Zwitserse gezinsbijslagen voor de drie kinderen in euro worden omgerekend vooraleer voor elk kind en voor elke maand afzonderlijk kan worden nagegaan hoeveel het Differentieelkindergeld bedraagt. Daarentegen bestaat geen recht op een uitkering op grond van verordening (EG) nr. 883/2004 of verordening nr. 987/2009, aangezien het Gemengd Comité eerst bij besluit nr. 1/2012 bijlage II, deel A, van de overeenkomst over het vrije verkeer van personen, over de coördinatie van de socialezekerheidsstelsels, in die zin heeft gewijzigd dat wordt verwezen naar de verordeningen nrs. 883/2004 en 987/2009 en bijlage II, deel B, van die overeenkomst in die zin dat besluit nr. H3 in aanmerking wordt genomen. Krachtens artikel 3 van besluit nr. 1/2012 zijn deze wijzigingen in werking getreden op 1 april 2012, de dag volgend op die waarop het besluit is vastgesteld.

- 7 Wat de eerste vraag betreft, hoe in het geval van uitkering van Differentieelkindergeld de valutaomrekening volgens artikel 107 van verordening nr. 574/72 moet gebeuren (op basis van lid 1 of lid 6), bestaan in de nationale rechtspraak verschillende opvattingen.
- 8 Volgens een eerste opvatting moet voor de omrekening artikel 107, lid 6, van verordening nr. 574/72 worden toegepast (omrekening op de „dag van betaling”). De andere opvatting verdedigt een analoge toepassing van artikel 107, lid 1, van verordening nr. 574/72.
- 9 De verwijzende rechter geeft de voorkeur aan de eerste opvatting. Weliswaar is ook in de rechtspraak van het Hof onderzocht of een leemte in het Unierecht bij wege van analogie kan worden opgevuld (bijvoorbeeld arresten van 23 maart 2000, Met-Trans en Sagpol, C-310/98 en C-406/98, Jurispr. blz. I-1797, en 1 oktober 2009, Gaz de France-Berliner Investissement, C-247/08, Jurispr. blz. I-9225, waar in beide gevallen geen leemte in het recht werd vastgesteld), maar de verwijzende rechter betwijfelt of de vaststelling van een leemte niet in strijd is met het arrest van 1 oktober 1992, Grisvard en Kreitz (C-201/91, Jurispr. blz. I-5009, punten 21 e.v.). Het Hof heeft daarin geoordeeld dat in alle niet in lid 1 genoemde gevallen de omrekening moet gebeuren volgens lid 6 en dat de bewoordingen van die bepaling in dat opzicht duidelijk zijn. Dit is reeds een argument tegen het bestaan van een leemte. Daar komt volgens de verwijzende rechter nog bij dat de regelgever artikel 107 van verordening nr. 574/72 meermaals heeft gewijzigd en artikel 10, lid 1, sub a, van verordening nr. 574/72 bij geen van die wijzigingen is toegevoegd aan de lijst van artikel 107, lid 1. Daaruit kan worden afgeleid dat geen sprake is van een leemte in het recht, maar de omrekening van buitenlandse gezinsbijslagen op grond van artikel 107, lid 6 bewust is voorgeschreven.

- 10 In zoverre de FK zich voor haar rechtsopvatting (toepassing van artikel 107, lid 1) baseert op besluiten van de Administratieve Commissie, acht de verwijzende rechter zich door deze besluiten niet gebonden voor zijn oordeel (met verwijzing naar arrest van 14 mei 1981, Romano, 98/80, Jurispr. blz. 1241, punt 20).
- 11 De verwijzende rechter is het niet eens met verzoeksters stelling dat artikel 90 van verordening nr. 987/2009 in de onderhavige zaak van toepassing is. Artikel 90 heeft volgens de duidelijke bewoordingen ervan enkel betrekking op uitkeringen op grond van de verordeningen nrs. 883/2004 en 987/2009. Dergelijke uitkeringen zijn hier niet aan de orde.
- 12 Wegens de verschillende opvattingen in de nationale rechtspraak is de verwijzende rechter evenwel van oordeel dat twijfel blijft bestaan naar Unierecht en een verzoek om een prejudiciële beslissing krachtens artikel 267, lid 2, VWEU derhalve aangewezen is. Daar staat niet aan in de weg dat artikel 107 van verordening nr. 574/72 ondertussen niet langer geldend recht is. Ten gevolge van het arrest van 12 juni 2012, Hudzinski en Wawrzyniak (C-611/10 en C-612/10, nog niet gepubliceerd in de Jurisprudentie), zijn vergelijkbare omrekeningsvragen alleen al in meerdere bij de verwijzende rechter aanhangige zaken van belang geworden voor de uitkomst van het geding, zodat verduidelijking van de Unierechtelijke grondslag voor de omrekening en de modaliteiten daarvan aangewezen lijkt.
- 13 Ook met betrekking tot de tweede vraag, welke datum in aanmerking moet worden genomen wanneer artikel 107, lid 6, van verordening nr. 574/72 wordt ingeroepen, bestaan in de nationale rechtspraak verschillende opvattingen.
- 14 Terwijl naar een opvatting onder „dag van betaling” in de zin van artikel 107, lid 6, van verordening nr. 574/72 moet worden begrepen de dag van betaling van de buitenlandse gezinsbijslag, kan volgens een andere opvatting daarmee ook worden bedoeld de datum van voorlopige betaling van de binnenlandse aanvullende bijslag, de datum van definitieve betaling van de binnenlandse aanvullende bijslag of de datum van terugbetaling van de te veel betaalde binnenlandse aanvullende bijslag.
- 15 De verwijzende rechter heeft een voorkeur voor de eerste opvatting, omdat daarmee wordt verhinderd dat een werknemer in zijn staat van verblijf nadelen ondervindt van de uitoefening van zijn recht op vrij verkeer en op die manier het recht op een gelijke behandeling wordt geschonden (met verwijzing naar arrest Romano, reeds aangehaald, punt 24 e.v., en, inzake het recht op gelijke behandeling, arrest van 15 december 2011, Bergström, C-257/10, nog niet gepubliceerd in de Jurisprudentie, punten 27 e.v. en 43). Aangezien de verwijzende rechter desalniettemin twijfels heeft over de juiste uitlegging van het begrip „dag van betaling” in de zin van artikel 107, lid 6, acht hij een verzoek om een prejudiciële beslissing in dit opzicht aangewezen.

- 16 De verwijzende rechter stelt de derde vraag ingeval het Hof de eerste vraag aldus beantwoordt dat de omrekening moet gebeuren overeenkomstig artikel 107, lid 1, van verordening nr. 574/72. Ook in dat geval rijst de vraag welke datum in aanmerking moet worden genomen.
- 17 De vierde vraag wordt gesteld ingeval het Hof van oordeel is dat artikel 90 van verordening nr. 987/2009 moet worden toegepast. In dat geval moet volgens verzoekster punt 3, sub a, van besluit nr. H3 worden toegepast, en volgens de FK punt 3, sub b. De verwijzende rechter is van oordeel dat geen van beide opvattingen ter zake dienend is, aangezien het in beide gevallen nodig is dat het verantwoordelijke orgaan rekening houdt met bedragen „overeenkomstig de nationale wetgeving”. Dit in tegenstelling met § 65, lid 1, punt 2, EStG, dat de uitkering van binnenlandse bijlagen volledig uitsluit indien buitenlandse gezinsbijlagen worden ontvangen. Aangezien het recht op Differentiële kindergeld enkel uit het Unierecht volgt, komt volgens de verwijzende rechter enkel de vangnetbepaling van punt 2 van besluit nr. H3 in aanmerking. In het kader van punt 2 rijst dan de verdere vraag of bij de vaststelling van de dag „waarop het orgaan de desbetreffende verrichting uitvoert”, moet worden gekeken naar het binnenlandse of het buitenlandse verantwoordelijke orgaan.